

ПРАВА ДІТЕЙ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ №4, 2010 р.

Прес-конференція:
«Забезпечення прав дитини – стратегічний пріоритет держави»

стор. **2**

Кращі практики
у сфері навчання
правам дитини

стор. **4**

Вправа
«Хто має
вирішувати?»

стор. **5-8**

КЛУБИ СІМЕЙНОГО ДОЗВІЛЛЯ В ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

У березні місяці 2010 року молодіжною організацією «Нова генерація» в рамках проекту «Права дітей в дії» було оголошено конкурс на проект **СТВОРЕННЯ КЛУБУ СІМЕЙНОГО ДОЗВІЛЛЯ**. Головною метою конкурсу було надання підтримки громадським ініціативам по створенню клубу сімейного дозвілля для прийомних сімей та дитячих будинках сімейного типу та організації його діяльності. На конкурс надійшло 6 апіляційних заявок.

В результаті конкурсного відбору переможцями стали:

1. Білозерський районний осередок Херсонської обласної молодіжної громадської організації «Молодіжний центр регіонального розвитку»;
2. Генічеський районний благодійний фонд ім. М.М. Писанко «Ритм»;
3. Чаплинський районний осередок «Ліги соціальних працівників України»;
4. Скадовська районна громадська організація «Відкрите серце»;
5. Нововоронцовська районна громадська організація «Об'єднана спілка прийомних батьків та батьків-вихователів».

Треба відмітити, що кожний проект має свою специфіку та родзинку. Це й цікаві екскурсійні програми, спортивні сімейні свята, родинні конкурси та багато іншого. Також в планах більшості учасників є облаштування свого приміщення для майбутньої роботи клубу. Робота клубів в рамках Проекту планується до березня 2011 року.

Характерною складовою для роботи всіх клубів є освітні заходи у сфері прав дитини. Так, в кожному районі за підтримки команди Проекту будуть функціонувати «Право-

ві школи для сім'ї». Прийомні батьки, батьки-вихователі та їх діти зможуть отримати базові знання про права дитини, механізми їх захисту, ознайомитись з основними положеннями міжнародних і національних нормативних документів щодо захисту прав дитини, відпрацювати навички представлення та захисту прав прийомних дітей в рамках існуючої правової системи. Одночасно членам клубів сімейного дозвілля буде надано юридичні та психологічні консультації.

Чермошенцева Наталя,
директор проекту «Права дітей в дії»

Це видання підготовлено та видано за фінансової підтримки Європейського Союзу в межах проекту «Права дітей в дії», що реалізується молодіжною організацією «Нова генерація» та Новокаховською міською молодіжною організацією «Перспектива». Зміст публікації є предметом відповідальності авторів та не відображає точку зору Європейського Союзу.

ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ

31 травня 2010 року в ІА «Укрінформ» відбулась прес-конференція на тему:
**«ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ДИТИНИ –
СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ ДЕРЖАВИ»,**
присвячена Дню захисту дітей, який щороку відзначається 1 червня

Участь у прес-конференції взяли Міністр у справах сім'ї, молоді та спорту Равіль Сафіуллін, Міністр освіти і науки Дмитро Табачник, Заступник Міністра охорони здоров'я Василь Лазоришинець, Міністр праці та соціальної політики Василь Надрага, заступник Міністра у справах сім'ї, молоді та спорту Світлана Толстоухова, директор Державного департаменту з усиновлення та захисту прав дитини Людмила Балим.

Була присутньою на прес-конференції також Представник Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні Юкіе Мокуо.

Загальну ситуацію щодо стану забезпечення прав дітей в Україні, державну політику, спрямовану на підвищення гарантій у забезпеченні цих прав, та практичну діяльність, що здійснюється в Україні у цьому напрямі, висвітлив у своїй презентації Міністр Равіль Сафіуллін.

Міністр у справах сім'ї, молоді та спорту зазначив, що права дитини потребують спеціального захисту і що завдання держави – забезпечити можливості та сприятливі умови для вільного і повноцінного розвитку дітей, якнайкращого забезпечення інтересів і потреб дитини.

Міністр нагадав, що у 2009 році Верховною Радою України була прийнята Загальнодержавна програма „Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини” на період до 2016 року, яка має на меті об'єднати в єдину систему зусилля держави щодо захисту прав дітей в Україні та забезпечити оптимальне функціонування цілісної системи такого захисту. Виконання Національного плану дій Урядом розпочалося у 2010 році.

Одне з основоположних прав дитини, підкреслив Равіль Сафіуллін – **її право на виховання в сім'ї**. Водночас на сьогодні в Україні все ще налічується **100 тисяч дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування**, які потребують особливого захисту та підтримки.

Головна увага у цьому питанні має приділятися попереджувальній роботі, наголосив Міністр, недопущенню вилучення дитини з родини. Він звернув увагу на те, що за один лише 2009 рік 7939 дітей залишилися без батьківського піклування в результаті позбавлення батьків батьківських прав, а 770 дітей були відібрані у батьків без позбавлення останніх батьківських прав.

Разом з тим, Міністр проілюстрував тенденцію до постійного зменшення кількості безпритульних та бездоглядних дітей - з 42 тис. у 2005 році до 22,7 тис. у 2009 році. Логічне продовження цієї динаміки - зменшення

кількості дітей в закладах соціального захисту для дітей - з 23,7 тис. у 2005 році до 14,2 тис. у 2009 році.

Міністр підкреслив, що робота з попередження дитячої безпритульності та бездоглядності має бути посилена ще більше – шляхом проведення службами у справах дітей та центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді превентивної і профілактичної роботи з дітьми та батьками, розвитку сімейних форм виховання, вчасного вилучення дітей із сімей, перебування в яких загрожує життю та здоров'ю дітей.

Було зазначено, що тільки протягом I кварталу 2010 року було виявлено 13359 сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах і в яких виховується 24845 дітей. При цьому 3768 сімей (з 7705 дітьми) було взято під соціальний супровід. За цей період через здійснення соціального супроводу сімей вдалося залишити з батьками 389 дітей - у 340 випадках відпала необхідність вилучати дитину з сім'ї, до 49 сімей діти повернулися з державних закладів.

У разі неможливості залишення дитини з батьками, розширюються можливості реалізації її права на виховання в сімейному оточенні через усиновлення та взяття під патронат (прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу).

“ *На сьогодні в Україні проживає вже близько 35 тисяч усиновлених дітей.*

За перші чотири місяці 2010 року українськими громадянами було усиновлено 672 дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, іноземними громадянами – 335 дітей.

Торкнувшись питання міждержавного усиновлення, Міністр наголосив на беззаперечній необхідності мати інформацію про кожну дитину, усиновлену за кордон, про умови її проживання та виховання, стан дотримання її прав та, у зв'язку з цим, відзначив недосконалість відповідного національного законодавства.

Упродовж I кварталу 2010 року під опіку, піклування передано 2710 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Усього ж на сьогодні під опікою, піклуванням перебуває близько 63 тис. дітей (62,5% від загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування).

Міністром було відзначено заходи держави, спрямовані

ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ

на підтримку дітей, які перебувають під опікою, піклуванням – зокрема, підвищення (з 1 січня 2009 року) розміру соціальної допомоги опікунам до двох прожиткових мінімумів на дитину відповідного віку.

У патронатних формах виховання (приймних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу) станом на 1 травня 2010 р. виховувалося 8340 дітей - 3268 дітей у 495 дитячих будинках сімейного типу та 5072 дитини у 2997 прийомних сім'ях.

“ *На фінансове забезпечення прийомних сімей і дитячих будинків сімейного типу у 2010 році в Державному бюджеті виділено понад 275,8 млн. грн., що на 64 % більше у порівнянні з 2009 роком (176,5 млн. грн.).*

Як одну із складових соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, яку необхідно посилювати, Равіль Сафіуллін відзначив захист їх житлових та майнових прав та інтересів. Було, зокрема, зазначено, що протягом 2009 року лише 227 осіб з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, отримало жиле приміщення, а 134 осіб такої категорії отримали житло з фонду соціального призначення.

Підсумовуючи сказане, Міністр назвав **найбільш проблемні питання та означив шляхи їх вирішення.**

До проблем, які потребують посиленої уваги держави і суспільства, Міністр відніс, зокрема, поширення соціального сирітства, насильство і жорстоке поводження з дітьми, недосконалий моніторинг дотримання вимог законодавства щодо дитячої праці, відсутність дієвої державної системи викоренення дитячої проституції і дитячої порнографії.

У заключних словах Міністр у справах сім'ї, молоді та спорту Равіль Сафіуллін відзначив, що ефективна політика в інтересах дітей повинна базуватись на точному знанні і розумінні справжнього становища дітей, їх потреб і способів найкращого задоволення цих потреб. Звідси – необхідність створення якісно нової національної системи контролю та моніторингу за дотриманням прав дітей в Україні, що базуватиметься не тільки на показниках державної статистики і звітах органів влади – принциповим у цій системі є врахування точки зору громадськості, дітей та їх батьків.

Ключові питання забезпечення прав дитини у сферах освіти, охорони здоров'я, дитячої праці та правового захисту були висвітлені у виступах Міністра освіти і науки Дмитра Табачника, Заступника Міністра охорони здоров'я Василя Лазоришинця, Міністра праці та соціальної політики Василя Надраги.

Частина прес-конференції, що передувала запитанням до її учасників представників засобів масової інформації, завершилася офіційною процедурою підписання Міністром України у справах сім'ї, молоді та спорту Равілем Сафіулліним та Представником ЮНІСЕФ в Україні Юкіе Мокуо **Дворічних планів співпраці Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) та Уряду України на 2010-2011 роки.**

ПРАВА ДИТИНИ

КРАЦІ ПРАКТИКИ У СФЕРІ НАВЧАННЯ ПРАВАМ ДИТИНИ

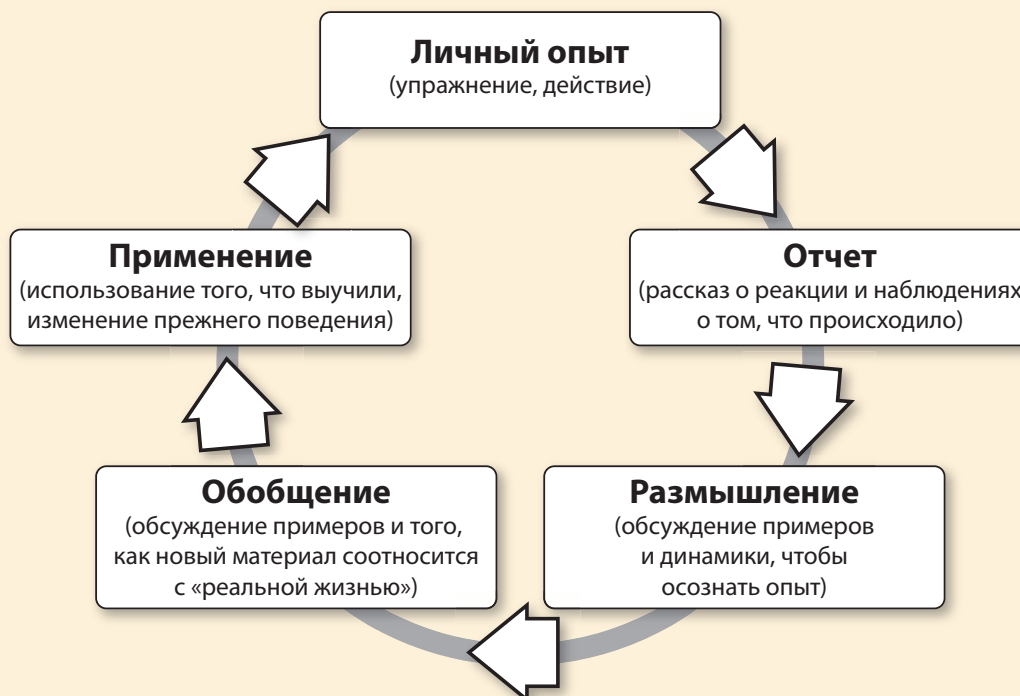

“*Враховуючи те, що проект «Права дітей в дії» вступив у свою найактивнішу і найпрактичніше фазу, ми вирішили і на сторінках цього видання ділитись з вами практичними речами – порадами, прикладами занять, вправами та своїм досвідом.*

Отже, пропонуємо Вашій увазі деякі вправи з посібнику «Компасіто» (посібник розроблений фахівцями з різних країн та виданий Радою Європи).

Його особливість і корисність – у використанні неформальних методів навчання в роботі з дітьми та молоддю. Навчання базується на здобутті нового особистісного досвіду через активну участь у різних рольових іграх, дискусіях, творчих роботах, тощо...

Основними завданнями неформальної освіти є – формування нових знань та навичок, формування цінностей та зміна відношення до певної проблеми чи процесів, що відбуваються у суспільстві.

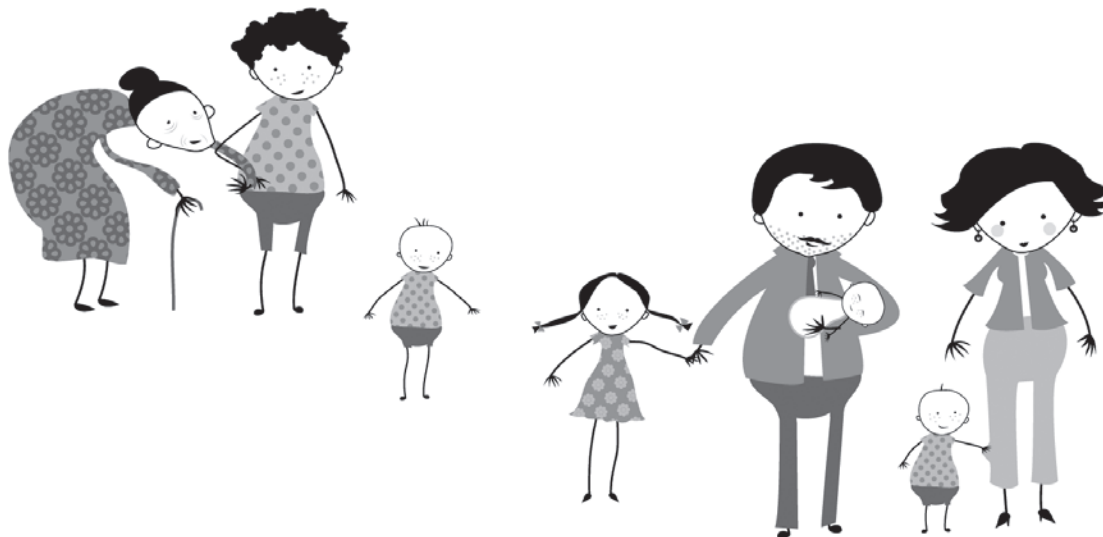

ВПРАВА «ХТО МАЄ ВИРІШУВАТИ?»

Коли дитина стає «достатньо» дорослою?

Вік учасників	7-10 років
Тривалість	45 хвилин
Кількість учасників	4-24 дитини
Тип гри	Прийняття рішень, обговорення в невеликих групах
Огляд	Діти відповідають на перелік питань про те, хто має приймати рішення в кожній конкретній ситуації. Після кожного питання для відповіді діти використовують кольорову картку.
Завдання	<ul style="list-style-type: none">• Поміркувати про процеси прийняття рішень у смі'ях• Обговорити участь дітей у сімейному житті• Познакомити з концепцією розвиваючих здібностей
Підготовка	<ul style="list-style-type: none">• Підготуйте питання для зачитування вголос• Зробіть комплект карток для кожної дитини
Матеріали	По одній зеленій, жовтій та помаранчовій картці на кожну дитину

Інструкції

1. Дайте групі завдання поміркувати про свій одяг та попросіть обговорити з сусідом питання про те хто вирішував, що вони в цей день одягнуть. Батьки? Вони самі? Чи це було спільним рішенням, що було прийнято батьками та дитиною? Поясніть, що це гра про прийняття рішень.
2. Роздайте комплект карток кожній дитині (зелена, жовта та помаранчеві картки). Поясніть, що ви зачитаете вголос перелік рішень, які необхідно прийняти та після кожного питання група має поміркувати про те, хто має приймати рішення. Якщо дитина вважає, що батьки мають приймати рішення, тоді він показує зелену картку. Якщо дитина вважає, що сама має приймати рішення, тоді показує жовту картку. Якщо вона вважає, що дитина та батьки мають приймати рішення спільно, тоді вона показує помаранчеву картку.
3. Зачитайте вголос по черзі питання, після кожного робіть паузу, поки всі у групі не покажуть картки. Дайте можливість після кожного питання подивитись на відповіді решти групи. Деякі діти у групі почнуть висловлювати свої зауваження, але на цьому етапі не заохочуйте дискусію, відкладіть її до аналізу.

Аналіз та оцінка

1. Проаналізуйте гру, використовуючи такі питання:
 - Чи сподобалась вам ця гра?
 - Чи важко було відповідати на деякі питання? Чому?
 - На які питання було легше всього відповісти, а на які складніше? Чому?

- Чому у деяких з вас були різні відповіді?
 - Чи існує правильна чи неправильна відповідь на питання?
 - Чи має значення вік дитини при прийнятті рішень, що їх стосуються? Чому так або чому ні?
2. Введіть термін «розвиваючі здібності» та поясніть, що це означає, що діти набувають більших можливостей в прийнятті рішень та обов'язків в особистих справах в процесі дорослішання. Для доросліших дітей ви можете спеціально звернутись до Статей 5 та 14 Конвенції про права дитини та глибше обговорити це поняття. Задайте наступні питання про роль дитини в процесі прийняття рішень:
 - Чи берете ви участь в прийнятті рішень у вашій родині? Які це рішення?
 - По яким питанням відносно себе ви можете приймати рішення? Які це рішення?
 - Чи існують якісь питання, в прийнятті рішень щодо яких вам потрібна допомога та консультація ваших батьків? Що це за питання ?
 - Як ви можете попросити поради у ваших батьків?
 - Чи важливо для вас та ваших батьків брати участь у житті вашої родини? Чому так або чому ні?
 - Яким чином ще ви можете брати участь у житті вашої родини?
 - Вам подобається метод прийняття рішень у вашій родині? В рішенні яких питань ви б хотіли брати участь? Що ви можете зробити, аби відігравати більшу роль у процесі прийняття рішень?

ПРАВА ДИТИНИ

3. Встановіть зв'язок з правами людини, задав такі питання:

- Як ви вважаєте, чому деякі права людини стосуються дітей та їх сімей?
- Як ви вважаєте, чому участь у прийнятті рішень, що стосуються дітей, є правом кожної дитини?
- Хто ще приймає рішення відносно життя дітей окрім них самих та їх батьків? Чому це так важливо?

Ідеї для дій

- Попросіть кожну дитину у групі разом з їх батьками розробити стратегію сім'ї, як кожний член родини може більш активно брати участь у житті родини.
- Запросіть батьків відвідати наступне заняття, аби поговорити про їх погляди на участь у житті родини, включаючи питання про те, як їх роль у процесі прийняття рішення щодо справ дитини змінювалась по мірі його зростання та розвитку.

Поради ведучим

- На деякі питання дітям може бути важко відповісти,

тим не менше, вони мають обрати одну з карток або відповідь, що є найближчою до них.

- Ви маєте бути обізнаними про ситуацію в родині дітей з групи. Деякі можуть жити тільки з одним з батьків чи з опікуном. У цих випадках ви маєте включити у гру також і опікуна.
- Деякі діти одразу намагаються пояснити, чому вони дали таку відповідь, але відкладіть дискусію та нагадайте дітям, що пізніше в них буде можливість поговорити про гру.
- Ви можете попросити дітей намалювати малюнок на кожній кольоровій карточці для того, щоб коли ви почнете читати вголос, вони запам'ятали, що означає кожна з карток. Можна також записати це у таблиці або на дошці перед всіма, щоб вони могли звертатись до них за підказками.
- Для проведення більш тривалої та більш глибокої гри попросіть дітей обговорювати їх рішення після кожного набору питань
- Для більш дорослих дітей: попросіть їх визначити до яких з прав Конвенції по права дитини відносяться питання.
- Для більш дорослих дітей: які права людини захищають участь дітей та батьків у житті родини? Чому вони так важливі?

ПРАВА ДИТИНИ

Питання для зачитування вголос:

Хто має вирішувати, чи можете ви залишитись вдома одні, коди ваша родина їде в магазин за покупками:	В 5 років? В 10 років? В 15 років?
Хто має вирішувати, чи можете ви підтримувати зв'язок з двома батьками після їх розлучення:	В 4 роки? В 9 років? В 17 років?
Хто має вирішувати, чи можете ви вступати до армії:	В 6 років? В 11 років? В 16 років?
Хто має вирішувати, чи слід вам одягати плащ/куртку, якщо на вулиці йде дощ:	В 3 роки? В 9 років? В 14 років?
Хто має вирішувати, чи повинні ви бути вегетаріанцем чи ні:	В 4 роки? В 8 років? В 13 років?
Хто має вирішувати, чи можна вам курити цигарки:	В 6 років? В 9 років? В 15 років?
Хто має вирішувати, чи можете ви не лягати спати до півночі:	В 5 років? В 9 років? В 14 років?
Хто має вирішувати, чи можна вам без контролю користуватись Інтернетом:	В 6 років? В 10 років? В 16 років?
Хто має вирішувати, чи можете ви самі обрати собі релігію:	В 5 років? В 9 років? В 13 років?
Хто має вирішувати, чи можна вам припинити ходити до школи:	В 6 років? В 10 років? В 15 років?
Хто має вирішувати, чи можна вам приєднатися до місцевої хорової групи:	В 5 років? В 9 років? В 17 років?
Хто має вирішувати, чи можете ви мати свій власний мобільний телефон:	В 4 роки? В 8 років? В 14 років?
Хто має вирішувати, чи необхідно віддати вас на виховання:	В 4 роки? В 10 років? В 16 років?